

גיליון הורים פרשת שופטים

הורים יקרים,

פרשת שופטים עוסקת בארבעת סוגי ההנהגה של עם ישראל: שופט, מלך, כהן ונביא.

בתוך כך אנו מצווים לקיים מערכת משפט ואכיפה על פי דיני התורה.

התורה חוזרת ללמד על איסורי עבודה זרה והעונש עליהם, מצוות מינוי מלך, עבודת הכהנים והלוויים והשכר על עבודתם, ערי מקלט, ועוד...

משה רבנו מצווה על איסור יראת הלוחמים מפני הקרבות מי האיש ירא וירא הלך וישב לביתו ולא ימס את לבב אָחיו פְּלִבּוֹ... " ומצווה על מלחמות הכיבוש פי תקרב אל עיר להלחם עליה ואופן ניהול המלחמה.

בסוף הפרשה לומדים את פרשת העגלה הערופה בנחל, על האחריות ההדדית שצריכה להיות לנו כלפי כל אחד מעם ישראל ואף על ליווי של אורח שהגיע לעיר שלכאורה אין לנו אחריות כלפיו.

לקראת השבת מצורפים עשרה סיפורים. (שלושת האחרונים הופיעו בעבר בצורות שונות). מומלץ להכין את המסר הרצוי והדרוש בביתכם שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

כתוב בפרשה "שופטים וְשֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ... וְשֹׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק".
נבין מהו משפט צדק לפי הסיפור:

אביעזר ויהושע ידעו מראש שהדרך אל העיר הגדולה תאריך חמישה ימים. הדרך עברה במדבר שבו אין איש ולא ניתן להשיג בו אוכל, ולכן הם הצטיידו מראש במזון מספק לכל המסע.

אביעזר הביא עמו שלושה כיכרות לחם ויהושע הביא עמו שניים.

זו לא הייתה הפעם הראשונה שבה עשו את הדרך, והם ידעו שחמישה ככרות יספיקו להם בהחלט.

לקראת צהרי היום הראשון ראו אביעזר ויהושע אדם רץ לעברם בלי שום תרמיל או מזוודה. 'יהודים יקרים', פתח כשהגיע אליהם מתנשם ומתנשף, 'אני חייב להגיע לעיר הגדולה, אך לצערי לא נותר לי כאן כל רכוש ולא יכולתי להצטייד מראש באוכל, התסכימו בטובכם שאבוא עמכם ואוכל מלחמכם עד שנגיע לעיר?'

כדרכם של יהודים שהם רחמנים וגומלי חסדים הסכימו השניים מיד. 'כשנגיע לעיר' הוסיף האיש, 'אפצה אתכם על כך שאכלתי מפתכם, לא חסר לי כסף!'

אביעזר ויהושע לא היו בטוחים בכך, אך הדבר לא הפריע להם. החלטנו לתת מלחמנו לאיש הזר כדי לגמול עמו חסד ולא לשם הכסף, הרהרו, אך אם בנוסף למצווה האיש עוד יפצה אותנו, מה רע בכך?

המסע נמשך כצפוי חמישה ימים בדיוק. בכל יום פרסו שני החברים כיכר לחם אחת לשלושה חלקים שווים, נתנו אחד לאיש הזר, וכל אחד מהם אכל את חלקו.

כשהגיעו לעיר הגדולה ביקש האיש שיבואו עמו לביתו, ושם, לאחר שהגיש להם ארוחה דשנה, העניק להם חמישה מטבעות זהב. 'מטבע אחד כנגד כל יום שאכלתי עמכם' פירש.

השניים יצאו מביתו בהכרת תודה, אך מספר שניות לאחר מכן פרץ הוויכוח ביניהם. אביעזר אמר שמכיוון שהוא הביא שלושה כיכרות מגיעים לו שלושה מטבעות זהב וליהושע שהביא רק שני כיכרות מגיעים שני מטבעות בלבד. לעומתו טען יהושע שמכיוון שהם יצאו לדרכם ביחד כשותפים שווים, כל אחד צריך לקבל שניים וחצי מטבעות זהב.

כשנוכחו לדעת כי אינם מצליחים להגיע לעמק השווה, החליטו ללכת לבית הדין כדי שיכריע בגורלם. בראש בית הדין ישב פרשן התורה המפורסם רבנו אברהם אבן עזרא, הוא שמע בקשב רב את סיפורם ואת טענותיהם.

בסוף הדיון גזר הרב את פסק הדין: 'אביעזר שהביא עמו שלושה כיכרות לחם יקבל ארבעה מטבעות זהב, ויהושע, בעל שני הכיכרות, יקבל רק מטבע זהב אחד...'

כששמעו את פסק הדין היו שניהם המומים. יהושע היה משוכנע שחלה פה טעות, אך אפילו אביעזר, שדרש במקור שלושה מטבעות, לא הבין כיצד פסק הרב החכם פסק דין מוזר כל כך - שמגיעים לו ארבעה מטבעות.

למראה מבטיהם התמהים החליט הרב להסביר:

'ראשית, פסק הדין מבוסס על כך שהאורח שילם על מה שאכל, כפי שהוא עצמו אמר ששילם מטבע כנגד כל יום שאכל'. שניהם הנהגו בהסכמה.

'עתה נותר לקבוע', המשיך הרב להסביר, 'כמה אכל האורח מכיכרותיו של כל אחד מכם'. גם עתה הוסיפו אביעזר ויהושע להנהג בהבנה.
'ובכן, המסע נמשך חמישה ימים, וביחד היו לכם חמישה כיכרות. זאת אומרת שבכל יום אכלתם שלושתכם כיכר לחם אחת שהתחלקה לשלושה חלקים.
יוצא מכך שכל אחד אכל שליש כיכר ביום, ובחמישה ימים כל אחד אכל חמישה שלישים! הרב חיכה שהדברים יובנו, ושני בעלי הדין אכן הנהגו בהסכמה.
'ועתה נותר לנו רק לקבוע כמה שלישים הביא כל אחד מכם' - המשיך הרב.
'יהושע, בעל 2 הכיכרות, הביא 6 שלישים (2 ככרות כפול 3), הוא עצמו אכל 5 שלישים, ולכן הזר קיבל ממנו רק שליש אחד בלבד. אביעזר, לעומתו, שהביא 3 כיכרות, הביא 9 שלישים של כיכר (שלושה כיכרות כפול 3). הוא אכל בעצמו חמישה, ומכאן שהזר קיבל ממנו 4 שלישים. לכן הפסק הנכון הוא שאביעזר בעל 3 הכיכרות יקבל 4 מטבעות, ויהושע בעל 2 הכיכרות יקבל מטבע אחד בלבד'. הודו השניים בהתפעלות ואמרו: אכן גדולה חכמת התורה ולומדיה.

סיפור ב' לשולחן שבת

הפרשה נפתחת בציווי "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך..." ונשאלת השאלה מדוע לא נכתב "שופטים ושוטרים תתנו לכם בכל שעריכם..." הרי את הציווי אומר משה רבנו בעצמו? למי הוא אומר את הציווי?
נביא סיפור שיבאר זאת עפ"י הגמרא (בבא בתרא ס, ב) "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים"
היו שני שכנים שהחצרות שלהם היו זה לצד זה. האחד היה מתפרנס מייבוש תאנים- היה שוטחם בחצרו ומוכרם בשוק. שכנו ששתל עץ בגינתו ולא השגיח עליו החל העץ להתעקם וככל שגדל הסתיר חלק ניכר מקרני השמש עד שבגינת חברו לא האירה השמש, והדבר פגע בפרנסתו. כל ניסיונותיו לשכנע את השכן עלו בתוהו.
בעירם היה רב בקיא ופסק דינו היה חד וחריף, ובתוך כמה דקות בעלי הדין קיבלו תשובה. החליט מיודענו לתבוע את שכנו לדין תורה.
מששמע הרב את טענותיהם ביקשם לבוא למחרת. השמש של ביה"ד התפלג - מעולם הרב לא דחה משפט יותר מ-10 דקות הפסקה. משניגש לרב ביקשו הרב לגשת לרבנית לקחת מסור ולנסר את העץ שבגינתו. השמש עשה כדבר הרב וכתה את העץ.
למחרת הגיעו בעלי הדין והרב פסק שהשכן צריך לכרות את העץ.
השכן כעס על הרב ואמר- "זהו פסק הדין? והרי אני כל יום עובד בדרך לעבודה ורואה שהעץ של הרב אף הוא עקום ומסתיר את השמש מגינת השכן?"
אמר לו הרב: "גש לביתי ותראה מה עשיתי אמש לעץ שלי, ועשה כן גם אתה!"
התורה אומרת לנו הוראה: "שופטים ושוטרים תיתן לך" - קודם כל על הדיין לבדוק את עצמו, ורק אח"כ "ושפטו את העם משפט צדק" - הדין שלהם יתקבל על בעל הדין.

סיפור ג' לשולחן שבת

כל דין שאדם דן כאן לעצמו כך ידונו אותו בשמים...
"לא תטה משפט ... ולא תיקח שחד כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים. צדק צדק תרדוף למען תחיה..."
הבן איש חי ביאר את הפסוק "ולא תקח שוחד..." לאור דברי המדרש כי: "כל דיין שלוקח שוחד אינו מת עד שיורה צדק בהוראתו". באופן הבא: "ואם תתן את נפשך שאתה פוסק כאן כשיטה פלונית, תדע לך ש"צדק צדק תרדוף"! במקרה אחר ששם לא תקבל שוחד, הרי תפסוק כפי האמת וייתר תשובתך...
ה'ציוני תורה' מביא סיפור הקשור לעניין הזה:
בוילנא היו כמה עגלונים שבסוף עבודתם היו מתיישבים יחד לבלות זמנם בבית מרזח.
יום אחד, תוך כדי צחוקם המתגלגל עלה על הפרק הנושא של "עולם הבא", ונדברו ביניהם שהראשון מבניהם שמת יבוא לספר לחבריו מה עבר עליו.
ברבות הימים חלה אחד העגלונים, כשבאו חבריו לבקרו הזכירו לו את ההתחייבות שלהם, ואכן הבטיח שיבוא לספר. אחרי כמה ימים מת אותו העגלון. ביום ה"שלושים", הגיע אל חבריו בחלום, והזהירם באזהרה חמורה שלא ישנו "ויסקי" ואז ירווח להם!
שאלו העגלונים: מה הבעיה ב"ויסקי", הרי היה לזה הכשר?
ענה להם: כשהגעתי למעלה שאלו אותי לסדר יומי, ופירטתי להם, שאלו אותי למה לא השתתפתי בשיעור תורה? ולמה לא למדתי? עניתי, שכבר ניסיתי בצעירותי, ונוכחתי שזה מאוד קשה לשבת וללמוד, לכן לא למדתי.
בהמשך השאלות, שאלו מה שתינו כשהיינו בבית המרזח, ועניתי שהכל היה עם הכשר כדת. ואז שאלו אותי מהם המשקאות אותם שתיתי, ומניתי אחת לאחת את כל הסוגים: יין, בירה, וכו' וכשאמרתי ששתינו גם "ויסקי",
שאלו אותי איך שתיתי ויסקי? הרי זה מר?
עניתי להם שהם לא מבינים ב"ויסקי" כי רק בהתחלה זה מר וקשה אבל כשמתרגלים זה מתוק ביותר!

אמרו לי, אם כך, פסקת בעצמך את דינך לגיהנום!
למה?! שאלתי בתדהמה!

הם ענו לי: כי עכשיו הרי אמרת שהנך יודע שישנם דברים שבתחילה הם מרים וקשים אבל כשמתרגלים זה נהיה מתוק ביותר! לפי דברך היה לך להתרגל וללמוד תורה כדי שיהיה לך מתוק ביותר!...

סיפור ד' לשולחן שבת

"ולא תיקח שוחד"

נשאלת השאלה החשובה מדוע אין איסור על נתינת שוחד אלא רק על לקיחת שוחד?
פעם אחת נפגש רבה של בריסק הגאון רבי יוסף דוב סולובייצ'יק עם שופט מרוסיה.
החוקים שלנו - אמר השופט הגוי - טובים מהחוקים שלכם. למשל: לנו יש חוק נגד שוחד מענישים גם את השופט וגם את האיש שנותן אתהשוחד ואילו אצלכם על פי דיני התורה האיסור רק לקחת את השוחד ואילו נותן השוחד אינו עובר על שום איסור.
אדרבה - השיב הרב מברייסק - דווקא מפני כך דין התורה שומר יותר על יושר הדין.
על פי חוקכם הדיין אינו חושש כלל לקחת שוחד משום שבטוח הוא שנותן השוחד לא יגלה את הדבר לאיש שהרי אם יתגלה הדבר ייענש גם הוא.
אולם על פי חוקי התורה - סיים הרב - אין הדבר כן. כל דיין חושש מאוד ליטול שוחד שמא יבוא הנותן ויגלה את מעשיו של הדיין...
המסר החשוב לנו היא האחריות שכל אחד צריך לקבל על עצמו ולא להיות תלוי בקיום חובתו או מצוותו של מישהו אחר.
מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ה' לשולחן שבת

בתחילת הפרשה מופיע הציווי על המדיח לעבודה זרה "כי ימצא בקרְךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ .. אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי ה' .. לְעֵבֶר בְּרִיתוֹ" ולאורך הדורות היו ממורים ומשומדים שעזבו את תורתנו הקדושה, המירו את דתם וניסו לחבל בכרם ישראל.
אחד ממלכי אומות העולם פנה אל רבי תנחום ואמר לו: "הבא ונהיה עמי ועמך לעם אחד!" השיב לו ר' תנחום: "טוב ויפה, אך אנו היהודים הננו נימולים ועל כן לא נוכל להיות כמוכם, הגויים. המולד איפה אתם ותהיו כמונו, היהודים". ירד המלך לסוף כוונתו של ר' תנחום והבין את הפקחות שבתשובתו, אמר לו אכן ניצחתי בדברך, ואולם, על פי החוק מי שמנצח את המלך מושלך הישר אל גוב האריות. מיד קרא למשרתיו והללו השליכו את היהודי אל הגוב, וראו זה פלא- האריות ניצבו ליד ר' תנחום הביטו בו אך לא נגעו בו לרעה. באותו מעמד נוכח גם מומר אחד שונא ישראל, שהתרעם על הנס שארע ליהודי, ובזעמו כי רב פנה אל המלך ואמר לו: נראה שאין האריות רעבים עתה, ועל כן לא נגעו ביהודי. הבא ונעשה נסיון וניווכח אם האריות רעבים או לאו, הציע המלך וקרא למשרתיו, השליכו אל הגוב את האדם הזה, ציוה והצביע על המומר. וה שלך המומר לגוב האריות, ובאחת התנפלו עליו האריות ואכלו את בשרו לתיאבון

סיפור ו' לשולחן שבת

התורה מתווה לנו דרך בעבודת השם: "תמים תהיה עם ה' אלוֹקֶיךָ" לנהוג בתמימות אל מול מצוות ה' שבזה נגרם נחת רוח גדולה להקב"ה.
על מנת להבין את מעלת התמימות נביא סיפור שהתרחש בתקופתו של האר"י הקדוש:
באחת העיירות הסמוכות למקום מגוריו של האר"י הקדוש נתמנה רב צעיר כרב קהילה. באותה קהילה חי איש פשוט ותמים שהתפרנס מיגיע כפיו.
יום אחד שמע את דרשתו של רב העיר שעסקה אודות לחם הפנים שהיה בבית המקדש אמר לעצמו אותו יהודי: "הרי גם בית הכנסת נקרא מקדש מעט אם כן, בוודאי מצווה גדולה תהיה לי אם אביא לארון הקודש את לחם הפנים!"
גמלה בליבו החלטה לאפות בכל ערב שבת שתיים עשרה חלות ולהניחן בארון הקודש שבבית הכנסת השכונתי.
אמר ועשה, יום שישי הגיע ומיודעינו אפה תריסר חלות קלועות, הביאן לבית כנסת, הניחן לפני ארון הקודש והתפלל בתמימות להקב"ה שיקבל את המנחה מידו - ואת לחם הפנים שהכין לכבודו יקח הקב"ה אליו לשמי מרום. לאחר שסיים האיש את תפילתו שם האיש את פעמיו לביתו להתכונן לקראת השבת המתקרבת.
מה רבה הייתה שימחתו עת פתיחת ארון הקודש למחרת והנה החלות אינם "בוודאי קיבל הקב"ה את המנחה מידיי" חשב האיש ולא גילה את סודו לאיש. בליבו גמלה החלטה בכל שבת הוא ישמח את הקב"ה ויכין לכבודו את "לחם הפנים".
שמש עני ולו שישה בנים היה בבית הכנסת, ביום שישי האחרון כבר לא יכל לסבול את חרפת הרעב בה מצויים הוא ומשפחתו, מה עשה? התפלל בכל מאודו לה' שלפחות חלות ימציא לו לשבת. בצהרי יום שישי ניגש לבית הכנסת על מנת לנקותו ריח החלות הטריות מילא את בית הכנסת.

הוא ניגש לארון הקודש והנה 12 חלות מוכנות לשבת. הוא הבין שה' שמע את תפילתו ושלה לו לחם משמים... וכך בכל שישי זה מביא וזה לוקח.

בשישי אחד התעכב הרב בכיה"כ והנה מגיע היהודי התמים ושם פעמיו אל ארון הקודש שבידו "לחם הפנים". לפליאתו של הרב הסביר בתמימות שבכל יום שישי הוא מביא לה' את לחם הפנים... גער בו הרב וביקשו לחדול ממנהגו לאלתר. ביום ראשון הוזמן הרב אל האר"י הקדוש שצפה ברוח קודשו בנעשה. משהגיע הרב אליו גער בו האר"י ואמר לו: "תדע לך שמנעת מהקב"ה נחת רוח גדול שהיה לו בכל יום שישי מאותו יהודי תמים - תמהה אני אם תשלים את שנתך..." ואכן לאחר כמה חודשים נפטר הרב לבית עולמו.

זוהי כוחה של תמימות הבה נתהלך לפני ה' בתמימות ונגרום לו נחת רוח...

מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ז' לשולחן שבת

"תמים תהיה עם ה' אלוךך" - על מעלת שמירת דבר ה' כהווייתה ללא קיצורי דרך או הגדלת ראש במקום שאין ציפיה מאיתנו לעשות כן.

מובא בשם הגאון הצדיק רבי ישראל סלנטר משל למה הדבר דומה:

למלך אחד ששלח אחד מדוכסיו בשליחות למדינה אחרת. תנאי אחד מתנה אני אותך - אמר המלך לדוכס - כאשר תגיע לשם בשום פנים אל תסכים להתערבות עם אחד משרי המדינה.

הסכים הדוכס לתנאי המוזר ויצא לדרכו. כאשר הגיע לאותה מדינה נפגש הדוכס עם שריה. וישב עימם לשיחה.

אדוני הדוכס - שאל אחד מהם - האם נכונה השמועה כי אתה גיבן? שקר הדבר - אמר הדוכס - מעולם לא הייתי גיבן!

הבא נתערב במאה אלף דינר שאכן גיבן אתה - אמר השר - פשוט את חולצתך וכולנו נראה אם גיבן אתה או לא!

נזכר הדוכס באזהרת המלך אך מיד חשב בליבו: הרי איני גיבן ותוצאת ההתערבות ידועה מראש מדוע לא אסכים? הסכים הדוכס ופשט את חולצתו ואכן ראו כולם שאינו גיבן מיד שלשלו לידיו סכום של מאה אלף דינרים. כאשר הגיע הדוכס בחזרה בא לפני המלך וסיפר לו את כל אשר קרה.

אבוי לי - אחז המלך בראשו - מה עשית? הן אני התערבתי עם שרי המדינה ההיא בחמש מאות אלף דינרים כי לא יצליחו לשכנע אותך להסיר את חולצתך...

כן הוא גם הנמשל - סיים רבי ישראל:

על האדם מוטלת החובה לקיים את מצוות התורה בתמימות בלא מחשבות ובלא התחכמויות רק כפי הכתוב עלינו לקיים ותו לא!

מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ח' לשולחן שבת

הכנה לקראת חודש הרחמים והסליחות נביא משל ממשלי הרב "ישועה ורחמים" זצ"ל:

מעשה באדם שנולד לו ילד עיוור, רחמנא ליצלן. נטלוהו לרופאים, ערכו לו בדיקות וצילומים, עסקו בתרופות ובניתוחים, אך ללא הועיל. ניגש האב לבנו, נטל ידיו בידו ואמר בכאב: "בני יקירי, גזירה היא ממרום ונקבלה באהבה. עולמך יהא חשוך עליך לעולם, אין תרופה למכתך". והילד השח ראשו בהכנעה. לימים נכנס הילד לחנות. גישש בידיו וזיהה את המוצרים, עד שהניח ידו על חפץ עגול.

שאל: "מה הוא חפץ זה?". ענה המוכר: "זו מנורה חשמלית". "מנורה?", תמה הילד, "מה עניינה?!" "כשחשוך, לוחצים על הכפתור ונדלק האור, ואפשר לראות", הסביר המוכר. נפעם הילד, שב לביתו ופנה לאביו בטרונים: "אבא, אבא, למה ייאשתני? מדוע אמרת לי שאין תרופה למכתי? הייתי היום בחנות ומצאתי בה מנורה, לוחצים על הכפתור - ורואים! אנא, קנה לי את מנורת הפלאים, ותאיר את עולמי!". התרגש האב וענה בכאב: "אל נא, בני, אל תשגה באשליות! מנורת החשמל מיועדת למי שראיתו תקינה, ורק החשיכה מעכבתו מלראות. אזי תגרש המנורה את החושך והוא יראה לאורה. אבל מי שמאור עיניו כבה - לא תעזרהו המנורה כל עיקר...!"

והנמשל: חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות ולמרות כוחו הגדול של הוידוי "שכל מי שחוטא, ואומר "חטאתי", אין רשות למלאך החבלה לגעת בו" יש לדעת שאמירת הסליחות אינה פועלת בדרך קסם, ואינה מרעיפה סליחה מאליה: רק מי שליבו ער ורגשותיו פועמים, אלא ששיגרת החיים גברה עליו והאפילה את רגשותיו, יהיו עבורו הסליחות כקרני אורה שיגרשו את החשיכה ויפזרו את הערפילים החוצצים בינו לקב"ה. אבל מי שאין "שופטים ושוטרים" ממונים על שעריו בעיקר כדיבור בשמיעה ובראייה לא יוכל להתפלא אם תפילתו תהיה עליו לטורח ואין דבריו נשמעים.

סיפור ט' לשולחן שבת

תזכורת לקראת חודש אלול
פעם אחת ראה אחד מחיילי הצר ניקולאי, אדם שיכור באמצע הלילה, וקרא לו להזדהות. השיכור לא הגיב לקריאה ולא הזדהה, חזר החייל וקרא לאיש ודרש ממנו להזדהות, וגם הפעם נשאר קריאתו ללא מענה. בפעם השלישית צעק החייל: "אני חייל של המלך ניקולאי! אני מצווה עליך להזדהות!", ומשלא הזדהה האיש גם בפעם הזאת, ירה בו החייל ופצעו. עמדו השנים למשפט, השיכור על שלא נענה לקריאת החייל, והחייל על שפצע את האיש. טען הפצוע: "מדוע ירית בי?" השיב החייל, שעשה זאת משום שהלה סירב להזדהות. חזר האיש וטען: "הלא ראית שאני מתנדנד שיכור, ומה רצית ממני?" ענה לו החייל: "כאשר שומעים את שמו של הצאר ניקולאי ירום הודו, גם שיכור צריך להתכבד מיינו!"
הנמשל: כאשר שומעים קול הקורא: אלול! כאשר עומד החזן ומכריז "ראש חודש אלול יהיה ביום השלישי וביום הרביעי הבא עלינו לטובה", על כל אדם, בכל מצב שהוא להתעורר.

סיפור י' לשולחן שבת

תזכורת חודש אלול ב'
המגיד הירושלמי, הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל, סח אודות מסירותו המופלאה של מר געש, מוסר העבודה הנעלה שלו. עם שחר מופיע היה במקום עבודתו – קיץ וחורף, בסופה ובשרב. נושא עימו כיסא מתקפל ומטריה, בקיץ הפכה לשמשייה. מציב היה את הכיסא למרגלות הרמזור, על אי התנועה בואכה ירושלים. מפקח היה על התנועה לבירה, שתזרום כסידרה. כשהאור ירוק, סימן במטרייתו לנהגים לנסוע, להתקדם, לא לעכב את השיירה. כשהתחלף לצהוב נושא היה את המטריה מעלה, לאות אזהרה, וכשהבליח האור האדום פשט ידו ועצר במטהו את התנועה! והנהגים צייתנים היו, נשמעו להוראותיו בלי עירעור. כל עוד חסמה המטריה את דרכם, לא העז איש לנסוע! בזו אחר זו נעצרו המכוניות. בשיירה ארוכה ארוכה, מכבדים את הצו. אבל אך התחלף האור לירוק – והמחסום הורם. מר געש ציווה: "סע" – והכל החלו לנוע, מהירים להישמע להוראה, משתדלים לעבור את הצומת בטרם יניף מר געש את המטריה בהבהוב הצהוב! ומר געש אינו יודע מנוח, מהפציע השחר עמל בפרך וניווט את התנועה הסואנת, ברגש אחריות מעורר הערצה. לא הרשה לעצמו הפוגה, לא ידע רגע מנוח. הן כבדה המטלה המוטלת על כתפיו, לדאוג שהתנועה תזרום כסידרה אל הבירה! רק באישון לילה, בגבור עליו הרעב והתשישות, מקפל היה את הכיסא ושב לביתו. מדווח לרעייתו שהיום עבר בשלום. לא היו פקקים, העיר ניצלה מקטסטרופה. ומרת געש המתפעמת הגישה לו ארוחתו בעיניים מעריצות: אח, אילו היו הרשויות יודעות להעריך את תרומתו! אבל השנים עשו את שלהן, הגילו נתן אותותיו, גם המתח והאחריות הכבדה חרטו את רישומן, ומר געש לקה בלב, אחזו שבץ. רעייתו הזעיקה את הרופא, שקבע נחרצות: יש להזעיק אמבולנס ולהביאו לבית החולים, כל רגע יקר!
"לא, איני יכול", נאנק מר געש, "התנועה, מה היא עליה?!". מחאותיו נפלו על אוזניים ערלות. הוא הועלה לאמבולנס, הובהל לבית החולים, הוכנס למיטה וחובר למוניטור.

"אבוי", התמרמר בזעקה, "הכביש יפקק, התנועה תושבת, העיר תחסם!"
"שקט!" תבע החולה במיטה הסמוכה. "מה היללות הללו?" "בעלי מנווט את התנועה לירושלים", הסבירה האישה. "הבלים", הפטיר הלה "בעלך הוא התמהוני שיושב ליד הרמזור?! וכי באמת סבור היה שהתנועה מתנווטת על ידו?! והרי הרמזור ניווט את התנועה, וינווטה בלעדיו!" המוניטור של מר געש השתולל. "מה הוא אומר?!" ייבב מר געש, "מה אמר?!". ואף הרעיה המסורה נחלצה להגנה: "איך תוכל לטעון כך על עבודתו המסורה, וכי לשם מה עמל בפרך ארבעים שנה?!". אך הלה סובב אצבעו סביב רקתו ואמר בלא חמלה: "לשם מה! כי אחזו השיגעון גברתי, משום כך...!"
אתם צוחקים, רבותי – היה רבי שלום מתנגן בקולו – אבל מר געש זה הוא אנחנו... גועשים ומתגעשים כל היום, כל החיים. על מה ולמה? להביא פרנסה, להרוויח עוד ועוד, להדביק את יוקר המחיה. ומשום כך אין לנו פנאי, לא לתפילה בנחת ובכוונה, לא לשיעור תורה ולא לשום דבר שבקדושה.

המסר חשוב לילדים, שהרי כל היום רצים לאחור הלימודים להרבה עיסוקים ומשחקים ומזניחים את הדברים החשובים שילוו אותם בבגרותם הן במקצועות הקודש, בלימוד התורה, בתפילות והן במקצועות החיים.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות :

מינוי הנהגה לעם ישראל (טז, יח-כ)

פרשת שופטים עוסקת בארבעת סוגי ההנהגה של עם ישראל : שופט , מלך , כהן ונביא . בתוך כך אנו מצויים לקיים מערכת משפט ואכיפה על פי דיני התורה.

1. הפרשה נפתחת במילים "שופטים ושטרנים תתן לך בכל שעריך" מה ההבדל בין "שופטים" ל"שטרנים"? (רש"י טז,יח) שופטים, דינין הפוסקים את הדין, ושטרנים. הרודין את העם אחר מצותן, שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט
2. מה פירוש המילים בפסוק " ..בכל שעריך "(רש"י טז,יח) בכל עיר ועיר
3. מה למדים מהמילה "....לשפט" (רש"י טז,יח) מלמד, שמושיבין דינין לכל שבט ושבט ובכל עיר ועיר:
4. כתוב בפס' "שופטים ושטרנים תתן לך... ושפטו את העם משפט צדק", מה למדים מהמילים "ושפטו את העם משפט צדק"? (רש"י טז,יח) מנה דינין מומחים וצדיקים לשפט צדק

מובא במדרש תנחומא מדוע נדרשים השופטים והשטרנים ביחד: " שופטים ושטרנים. שופטים, אלו הדיינים. שטרנים, אלו הפרנסים שמנהיגין את העדה. רבי אלעזר אומר, אם אין שופט אין שופט. ביצד, כיון שנתתיב אדם בבית דין לחברו, אם אין שופט שיוציא ממנו, כיון שפורש מן הדין, אין ספיקה ביד הדין לעשות לו כלום, אלא אם כן מוסרו ביד השופט, והשופט מוציא ממנו. אמר רבי אלעזר בן פרתי, אלמלא סיטנו של יואב, לא היה דוד יכול לעשות את הדין. וכן הוא אומר, וימלך דוד על כל ישראל ויהי עושה משפט וצדקה לכל עמו, ויואב בן צרויה על הצבא (דה"א יח, יד-טו). וכי דוד ויואב שופטים כאחד. אלא כל מי שאינו שומע לדין, מוסרין אותו ביד יואב ומוציא ממנו בעל כרחו"

5. התורה מונה שלושה איסורים במערכת המשפט. השלימו: (טז,יט)
אזהרה לכל אחד ואחד מישראל, שלא ימנו דיין אלא אם כן הוא בקי והגון, לפי שהוא סבה להטות המשפט (רבינו בחיי) (טז,יט) לא תטה משפט
אף בשעת הטענות אזהרה לדיין שלא יהא רך לזה וקשה לזה , שלא יהא עשיר יושב ועני עומד , לפי שכשרואה שהדיין מכבד את חברו מסתמין טענותיו (טז,יט) ולא תכיר פנים.
אפילו לשפט צדק ואמת (טז,יט) ולא תקח שחד.
6. מדוע אסור לקחת שוחד? (טז,יט) כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים
7. השלימו: "צדק _____ תרדף" (טז,כ) צדק צדק תרדף

ממדרש תנחומא לילדים לא תטה משפט

צריך שיהיו הדיינים רואין כאלו שכינה ביניהם, שנאמר: "בקרוב אלהים ישפט" מכאן לבעלי דינין שינהגו אימה לעצמן. מעשה באחד שהיה לו דין עם מלך ממלכי בית חשמונאי, ועמד לפני שמעון בן שטח. אמר ליה: דין יש לי אצל המלך. אמר שמעון בן שטח להם לאותן דינין שדינין עמו, אם משגר אני בשביל המלך, אתם מוכיחים אותו. אמרו לו: הן. שגר בשבילו. בא, ונתנו את פסאו וישב בצד שמעון. אמר לו שמעון בן שטח, עמד על רגליך ונתן את הדין. אמר לו: וכי דינין את המלך. פנה לימינו, כבשו הדיינים את פניהם בקרקע. לשמאלו, כבשו פניהם בקרקע. בא המלך וחקטן בקרקע עד שיצאה נשמתו. מיד נודע המלך. מיד אמר ליה שמעון בן שטח, עמד על רגליך ונתן את הדין, שלא לפני אתה עומד, אלא לפני מי שאמר והיה העולם, שנאמר: ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה' (דברים יט, יז). מיד עמד על רגליו ונתן את הדין. לכה צריך שיהו בעלי דינין נוהגין אימה בעצמן, והדיינים יהו נוהגין אימה בעצמן, כפיכול להקדוש ברוד הוא הן דינין.

דין לעובד עבודה זרה (טז, כא - יז, ו)

1. התורה חוזרת על איסורי עבודה זרה "לא תטע לך אשרה כל עץ ... ולא תקים לך מצבה אשר שגא ה'..." מה הסיבה שה' שונא את המצבה? (רש"י טז,כב) מזבח אבנים ומזבח אדמה צוה לעשות, ואת זו שגא, (ע) כי חק היתה לכנענים, (פ) ואע"פ שהיתה אהובה לו בימי האבות, עכשיו שגאה, מאחר שעשאוה אלו חק לעבודת אלילים:
2. איזה מקרה נוסף של עבודה זרה מובא בפרשה? (יז,בג) "כי ימצא בקרבך באחד שעריך איש או אשה אשר יעשה את הרע ויילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או לירח או לכל צבא השמים ..."
3. הדיינים מחייבים לבדוק היטב ולחקור את העדים על האשמות כנגד העובד עבודה זרה "והגד לך ושמעת ודרשת היטב". כמה עדים נדרשים כדי להרשיע את הרשע בגור דין מוות? (יז,ו) על פי שנים עדים או שלשה עדים ימות המת

תפקיד הדיינים (ז, ויג)

1. משה רבנו מלמד את עם ישראל מה לעשות כאשר יש בעיה שאין לה פתרון ידוע "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דיין לדיין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך".
הסבירו עפ"י פירוש רש"י את חלקי הפסוק: (רש"י ז,ח)
" ...בין דם לדם " בין דם טמא לדם טהור
" בין דיין לדיין " - בין דיין זכאי לדיין חייב:
" ...ובין נגע לנגע .. " - בין נגע טמא לנגע טהור:
" ... דברי ריבת בשעריך... " - שיהיו חכמי העיר חולקים בדבר, זה מטמא וזה מטהר, זה מחייב וזה מזהב:
2. כתוב בפס' "כי יפלא ממך דבר למשפט וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ", למה נאמר כאן "וקמת ועלית" לשון עליה?(רש"י ז,ח) מלמד, שבית המקדש גבוה מכל המקומות

התורה מצווה אותנו לשמוע בקול חכמים ולא לסטות ממנו ימין ושמאל אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין, ועל שמאל שמאל

מצוות מינוי מלך לישראל (ז, ידכ)

1. משה רבנו מנבא שעם ישראל יבקש למנות מלך. למה עם ישראל יבקש זאת?(יז,יד) אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי
2. מי יבחר את המלך על ישראל (ז,טו) הקב"ה
3. מי לא יכול להיות מלך על ישראל?(יז,טו) נוכרי
4. מה אסור למלך לעשות (ארבעה דברים)? (יז,טז) לא ירבה לו סוסים, ולא ישיב את העם מצרימה, ולא ירבה לו נשים, ויבסוף ויזהב לא ירבה לו מאד
5. משה רבנו מצווה את המלך לכתוב לו ספר משנה תורה. מדוע?(יז,טז) וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' .. , לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם
6. כתוב בפס' על המלך שישמור את התורה וילמד בה "למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל", מה למדים מכך שהזכיר גם את בניו של המלך כאן - "הוא ובניו"(רש"י ז,כ) מגיד שאם בנו הגון למלכות, הוא קודם לכל אדם (הוריות יא:):

עבודת הכוהנים ושכרם (יח, א"ח)

1. למדנו ששבת לוי לא קיבל נחלה בארץ ישראל וכתוב בפס' שהלוויים יאכלו "אשי ה' ונחלתו ...", מהם "אשי ה'" ומהם "נחלתו" שחלקם מיועדים לכוהנים וחלקם ללוויים?(רש"י יח,א) קדשי המקדש(קורבנות), ותרומות ומעשרות
2. מה הייתה פרנסת הכהנים שהיו מקבלים מבני ישראל?(יח,ג) ה'הזרע והלחיים והקֶבֶה מהקורבנות, ראשית דגן תירוש יצהר והגז

דינים נוספים בפרשה (יח, ט - יט, כא)

1. משה רבנו מזהיר את עם ישראל מהליכה בדרכי הגויים שהיו מנסים לנבא עתידות ע"י עבודה זרה "קסם קסמים מעוֹנֵן ומנחש ומכשף... ושאָל אוֹב וְיִדְעֵנִי וְדַדְשׁ אֶל הַמֵּתִים".
1. כתוב בפס' " לא ימצא בך מעביר בְּנוֹ וּבֵתוֹ בְּאֵשׁ ", איך נקראת עבודה זרה זו?(רש"י יח,י) הוא עבודת המולך, עושה מדורות אש מכאן ומכאן, ומעבירו בין שתיהם:
2. על איזה דברים ה"מנחש" מנחש שיקרה דבר מסוים?(רש"י יח,י) פתו נפלה מפיו, צבי הפסיקו בדרך, מקלו נפל מידו
3. מהו "הֶחָבֵר חָבֵר"?(רש"י יח,יא) שמצרף נחשים או עקרבים או שאר חיות למקום אחד
4. לאחר הפירוט על העבודות הזרות, אומרת התורה "תמים תקיה עם ה' אלוקיך", כיצד מפרש רש"י את הפסוק?(רש"י יח,יג) התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו
5. במעמד הר סיני, עם ישראל פחד לשמוע את קול ה' וביקש ממשה רבנו שידבר עם הקב"ה ויעביר את מצוות ה'. הקב"ה מבטיח למנות נביא שימשיך להעביר את דבר ה' לעם ישראל. כיצד ידעו עם ישראל שהנביא הוא נביא אמת ואינו משקר? (יח,כב) אם לא יתגשמו נבואותיו של הנביא שאמר בשם ה'
6. באיזה מיתה מת אתו "נביא" המוזכר?(רש"י יח,כא) בחנק

המלמד

מתכוננים לפרשה

גיליון להורים

פרשת שפטים

www.Parashatshavua.com

ערי מקלט -

7. למדנו בחומש במדבר על ערי מקלט, שאליהם יכול לברוח רוצח בשגגה(לא בכוונה). כמה ערי מקלט אנו מצויים להקים בתוך ארץ ישראל? (ט,בג) שלוש
8. מה הפירוש "תִּכְנֶן לָךְ הַדֶּרֶךְ...?" איך זה בא לידי ביטוי?(רש"י יט,ג) מקלט, מקלט, היה כתוב על פרשת דרכים
9. איזה שני מקרים מביאה התורה לרוצח בשגגה (לא בכוונה) ? (יט,ד-ה) אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת רֵעֵהוּ בְּבִלֵי דַעַת, וְאֲשֶׁר יִבֵּא אֶת רֵעֵהוּ בְּעֵר לְחַטָּב עֵצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִדוֹן לְכַרֵּת הָעֵץ וְנָשַׁל הַבְּרִזָּל מִן הָעֵץ וּמָצָא אֶת רֵעֵהוּ וָמָת
10. למדנו שגואל הדם הוא קרוב של הנרצח הרוצח לנקום את מותו של הנרצח. אם הרוצח בשגגה מגיע לעיר מקלט, אסור לגואל הדם לפגוע בו. מה יהיה דינו של גואל הדם אם יהרוד את הרוצח בשגגה לפני שמגיע לעיר המקלט? (יטו) וְלוֹ אֵין מִשְׁפָּט מָוֶת
11. כתוב בפס' "וַיִּסְפָּת לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשְּׁלֹשׁ הָאֱלֹהִים", כמה ערי מקלט יש בסה"כ? כיצד?(רש"י יט,ט) הרי תשע, ג' שבעבר הירדן, וג' שבארץ כנען, וג' לעתיד לבא
12. מה יהיה דינו של רוצח במזיד שבורח לעיר מקלט (יט,יב) וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמָת
13. למה מדגיח הפס' כאן "לא תחוס עינך עלי" ..?(רש"י יט,יג) שלא תאמר, הראשון כבר נהרג, (ג) למה אנו הורגים את זה ונמצאו שני ישראלים הרוגים
14. כתוב בפס' "לא תסיג גבול רעך" מהו לשון "לא תסיג" ומה המשמעות?(רש"י יט,יד) לשון נסוגו אחור (ישעיה מב, יז), שמחזיר סימן חלוקת הקרקע לאחור, לתוך שדה חבירו, למען הרחיב את שלו, והלא כבר נאמר לא תגזול, מה תלמוד לומר לא תסיג, למד על העוקר תחום חבירו שעובר בשני לאוין, יכול אף בחוץ לארץ, תלמוד לומר בנחלתך אשר תנחל וגו', בארץ ישראל עובר בשני לאוין, בחוץ לארץ אינו עובר אלא משום לא תגזול:
15. התורה ממשיכה לדון במערכת המשפט וחקירת העדים. כתוב בתורה " וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיועַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרֶגֶל" וכו', מה הפירוש "עין בעין", האם מוצאים לאדם את העין ממש, או שמדובר בתשלום בשוי האיבר שעשה בו נזק?(רש"י יט,כ) עין בעין. ממון וכן שן בשן וגו':

ההכנה לקראת מלחמות ישראל (כ, א-ט)

1. משה רבנו מכין את עם ישראל לקראת הקרבות בכניסה לארץ ישראל באויבים גדולים ורבים עם כלי נשק טובים יותר מכלי הנשק שהיו לעם ישראל והם צריכים לבטוח בישועת ה'. ומצווה את הכהן לדבר עם בני ישראל לפני היציאה לקרב. השלימו את דבריו של הכהן: "שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרִבִּים הַיּוֹם לַמְּלַחְמָה עַל אֹיְבֵיכֶם אֵל _____ אֵל _____ וְאֵל _____ וְאֵל _____ מִפְּנֵיהֶם" (כג,ד) שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרִבִּים הַיּוֹם לַמְּלַחְמָה עַל אֹיְבֵיכֶם אֵל יְיָ לְבַבְכֶם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחֲפוּזוּ וְאֵל תַּעֲרֹצוּ מִפְּנֵיהֶם
2. כתוב בפס' "וְאָמַר אֲלֵהֶם שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרִבִּים הַיּוֹם...." וכו', למה נאמר "שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל" הרי כבר מדבר איתם?(רש"י כג) אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם
3. מה רוצה הכהן להדגיש לעם באמרו "כי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַהֵלֶךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם...." (רש"י כד) הם באים בנצחוננו של בשר ודם ואתם באים בנצחוננו של מקום, פלשתים באו בנצחוננו של גלית, מה היה סופו, נפל ונפלו עמו:
4. השוטרים הממונים יוסיפו לדבר אל עם ישראל כדי שלא יצאו אנשים שמפחדים להילחם בגלל סיבות אישיות ועלולים להחליש את הלוחמים. איזה מקרים מביאה התורה? מיתחו קו (כ,ה-ח)

מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ	וְלֹא חָלְלוּ
וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם	וְלֹא לָקְחָהּ
וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׂ אִשָּׁה	לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת לִבָּב אָחִיו כְּלָבָבוֹ
מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַף הַלֵּבָב יָלָף וַיֵּשֶׁב	וְלֹא תָנְכוּ

5. מה הפירוש "וְלֹא תָנְכוּ", מהו לשון "חנוך"(רש"י כה) ולא חנכו. לא דר בו, חנוך לשון התחלה:
6. כתוב בפס' "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ", מה הפירוש "וְלֹא חָלְלוּ" (רש"י כו) לא פדאו בשנה הרביעית, שהפירות טעונים לאכלן בירושלים, או לחלוף בדמים ולאכול הדמים בירושלים
7. מה הפירוש "הַיָּרֵא וְרַף הַלֵּבָב" עפ"י ר' עקיבא?(רש"י כח) רבי עקיבא אומר, כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה

משה רבנו מצווה למנות שרי צבאות על העם לפני המלחמה שמוסגלים להרים את רוח העם במלחמה

כללים למלחמות ישראל (כ, יב)

ראינו בפרשות קודמות שעם ישראל צריך להשמיד את יושבי ארץ כנען וזוהי מלחמת חובה. כעת, לאחר ההכנות ולפני היציאה לקרבות, משה רבנו מלמד את עם ישראל מה לעשות במלחמת הרשות (עם ישראל יכול להרחיב את נחלתו)

1. מה צריך לעשות בשלב הראשון של המלחמה לכיבוש העיר? (כ"א) וקראת אליה לשלום
2. אם האויב נכנע בפני עם ישראל, ניתן לגבות מהם מס (תשלום כספי) ואפשר להפוך אותם לעבדים. מה צריך לעשות אם הם לא נכנעים? (כ"ב) להלחם ולהשמיד את כל הזכרים
3. לצורך כיבוש העיר היו עושים מצור - שלא ניתן להכנס ולצאת. משה רבנו מצווה על איסור מסויים בזמן מצור על עיר בזמן מלחמה. מהו? (כ"ג) לא להשחית עץ מאכל
4. כתוב בפס' "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה..." כמה ימים הם "ימים רבים" ומה לומדים מכך? (רש"י כ"ט) רבים. שלשה, מכאן אמרו, אין צרין על עיירות של נכרים פחות משלשה ימים קודם לשבת
5. מה הפירוש שעם ישראל צריך להילחם בעיר "עד רדתה"? (רש"י כ"ב) לשון רדוי שתהא כפופה לך

עגלה ערופה (כ"א, א"ט)

בין פרשיות המלחמה, מופיע עניין מיוחד של חלל, אדם מת, שנמצא בשדה ולא יודעים מי הרג אותו. התורה מלמדת אותנו שאם יש יהודי שנפגע, צריך לכפר על מותו כיוון שכולנו אחראים לכל אחד ואחד מעם ישראל ולא דאגו למנוע את המוות של החלל.

1. כיצד יש לברר איזו עיר תכפר על מותו של אותו יהודי? (ב"ג) מודדים איזו עיר הכי קרובה לאיש המת
 2. זקני העיר צריכים לקחת עגלה. מה מיוחד בעגלה זו ולאן לוקחים אותה? (ג"ד) אֲשֶׁר לֹא עֵבֶד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מְשָׁכָה בָּעֵל, אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד בוֹ וְלֹא יִזְרַע
- מסבירים חז"ל את הסיבה לעריפת העגלה: "אמר הקב"ה תבא עגלה בת שנתה שלא עשתה פירות, ותערף במקום שאינו עושה פירות, לכפר על הריגתו של זה, שלא הניחוהו לעשות פירות"
3. כתוב בתורה שזקני אותה העיר "יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הָעֵגְלָה הָעֲרוּפָה בְּנַחַל" ובהמשך כתוב "וְעָנּוּ וְאָמְרוּ יְדֵינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה...". למה הוצרכו זקני בית הדין לומר דבר זה, וכי יעלה על הדעת שהם שופכי דמים? (רש"י כ"א, ז) וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם, אלא לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לזיה
 4. מה רצה ללמדנו הכתוב באמרו "וְאֵתָהּ תַּבְּעֵר הַדָּם הַנִּקְיִי מִקֶּרְבְּךָ...?" (רש"י כ"א, ט) מגיד, שאם נמצא ההורג אחר שנתערפה העגלה, הרי זה יהרג והוא הישר בעיני ה':